

VEDTAK I SAK 2013/1

Klager: Naturvernforbundet i Hedmark
Postboks 16
2336 Stange

Innklaget: Statskog SF
v/advokat Hege Bjørgum Skillingstad
Postboks 63 Sentrum
7801 Namsos

Saken gjelder

krav om å få informasjon om:

1. lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som Statskog hogde i 2012 på statsgrunn i Hedmark – herunder på de tidligere Borregaardseiendommene
2. lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som er planlagt hogd i 2013 på statsgrunn i Hedmark – herunder på de tidligere Borregaardseiendommene

Saksgang og partenes anførsler

Naturvernforbundet i Hedmark (heretter kalt Naturvernforbundet) krevde i brev av 12. november 2012 til Statskog SF (heretter kalt Statskog) å få utlevert "oversikt over hogstplaner med kart for 2013 på statskoggrunn i Hedmark" og "oversikt over hogster med kart som er blitt gjennomført i 2012". Naturvernforbundet presiserte at kravet også gjaldt skog på de tidligere Borregaardseiendommene, som Statskog kjøpte fra Orkla i 2010.

Statskog avslo kravet i brev av 28. november 2012. Statskog uttalte blant annet:

"Statskog kan ikke gå i detalj på hvor det har vært hogst i 2012, og hvor det skal avvirkes i 2013 i og med at Statskog i løpet av 2013 skal konkurranseutsette avvirkningsoppdrag til nye driftsselskaper for 2014. En utlevering av slikt materiell ville offentliggjøre driftsforhold som vil ha betydning for prissettingen i en slik konkurranse, og vanskeliggjøre Statskogs forhandlingsmuligheter ved inngåelse av kontrakt. "

Statskog opplyste samtidig at de hadde avvirket 239.000 m³ tømmer i Hedmark i 2011, 160.000 m³ frem til oktober i 2012 og at de hadde budsjettert med ca. 170.000 m³ for 2013. Vedlagt brevet var det også et kart over den hogstmodne skogen på statsgrunn i Hedmark.

I brev av 11. desember 2012 presiserte Naturvernforbundet kravet sitt. Forbundet ga uttrykk for at kravet var begrenset til å gjelde "gammel naturskog som ikke tidligere har vært utsatt for flatehogst". Naturvernforbundet påpekte også at forbundet ikke var interessert i "tall for

kubikkmeter, tilvekst eller andre økonomiske faktorer, kun i opplysninger om hvor det rent geografisk skal hogges".

Naturvernforbundet har oppgitt at de ikke har mottatt svar på brevet av 11. desember 2012, mens Statskog har oppgitt at de har "begrunnet avslaget i brev 19. desember 2012".

Naturvernforbundet brakte saken inn for Klagenemnda for miljøinformasjon i klage av 16. januar 2013. Naturvernforbundet ga uttrykk for at åpenhet i skogbruket – herunder om planlagt avvirkning av gammel naturskog – er viktig for forbundets arbeid med å forhindre inngrep i områder med store naturverdier. Til støtte for sitt krav, viste Naturvernforbundet til Høyesteretts dom i Rt. 2010 s. 385 (heretter kalt Løvenskiold-dommen), der Høyesterett kom til at Løvenskiold i henhold til miljøinformasjonsloven (mil.) pliktet å etterkomme et krav fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus om å utlevere detaljkart omfattende alle skogarealer med bestandsalder over 120 år og skogarealer i hogstklasse V. Naturvernforbundet påpekte at Høyesterett i dommen hadde sitert professor Sigmund Hågvar, som i en skriftlig forklaring for retten hadde uttalt:

"Bevaring av partier med gammelskog har stor betydning for å ta vare på et rikt artsmangfold i skoglandskapet. Jo eldre et skogbestand blir, jo viktigere blir bestandet for spesialiserte arter som er knyttet til gamle, levende trær eller til døde trær i ulike stadier av nedbrytning. Presis kunnskap om hvor de eldste bestandene befinner seg på en gitt skogseiendom er sentral med sikte på langsiktig ivaretagelse av det biologiske mangfoldet."

Naturvernforbundet ettersendte informasjon den 4. og 22. mars 2013.

Statskog sendte inn tilsvaret til Naturvernforbundets klage den 8. april 2013. Statskog ga her uttrykk for at Løvenskiold-dommen ikke gir Naturvernforbundet dekning for å kreve utlevert informasjon om hva som er hogd eller hva som skal hogges. Statskog anførte at det Høyesterett tok stilling til i Løvenskiold-dommen var at "forekomsten og plasseringen av skogområder med spesielt artsmangfold eller andre særlige miljøkvaliteter går inn under begrepet miljøinformasjon." Foretaket påpekte at skogbruksplanlegging, i henhold til skogbrukslova § 5 første ledd, både omfatter "skogregistreringar som gir oversikt over skog- og miljøressursane på eigeidommen" og "ein plan for forvaltninga av desse", typisk en hogstplan. Statskog anførte at "[d]e faktiske opplysninger og vurderinger som fremkommer i forbindelse med registreringene som gir oversikt over skog- og miljøressursene er miljøinformasjon, men ikke selve planen for forvaltningen. Ikke hogstplanen i seg selv." Statskog mente å finne støtte for dette standpunktet i forarbeidene til så vel miljøinformasjonsloven som skogbrukslova. Statskog viste bl.a. til følgende uttalelse i forarbeidene til skogbruksloven (Ot.prp. nr. 28 (2004-2005) s. 49):

"Lov 9. mai 2003 nr. 31 om miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven) fastset at alle skogbruksverksemdar har ei plikt til å ha kunnskap om forhold ved verksemda som kan føre til ikkje ubetydelege miljøpåverkingar (§ 9), og dessutan ei plikt til, når det blir spurt om det, å gi denne informasjonen ut (§ 16). Dette vil også gjelde informasjon som kjem fram gjennom skogbruksplanlegginga. Gjennom kartlegging av miljøverdier i samband med skogbruksplanlegging og den aktiviteten som Norsk institutt for jord- og skogkartlegging, Skogforsk m.fl. har innafor kartlegging og overvaking blir det samla ei stor mengd opplysningar knytt til skogbruksplanlegginga. (...)

Etter departementet si meining bør skogbrukslova innehalde den plikta skogeigarane har etter reglane i miljøinformasjonslova. Ein slik regel i skogbrukslova synleggjer skogeigaren og forvaltninga sine plikter. Regelen har såleis ein viktig informasjonsverdi. Dette er innarbeidd i lovutkastet § 4. Dei miljøopplysningane som kjem fram gjennom skogregistreringa bør også vere offentleg tilgjengelege. Dette går fram av lovutkastet § 5 andre ledd tredje punktum. Departementet meiner at denne føresegna må tolkast i samsvar med føresegnene i miljøinformasjonslova, og at dette må gå fram av ordlyden i lova. Føresegna i skogbrukslova endrar ikkje skogeigaren eller forvaltninga sine plikter etter miljøinformasjonslova."

Statskog påpekte også at kommunen eller annen skogbruksstyremakt etter skogbrukslova § 11 kan gjøre vedtak om meldeplikt for skogeiere om hogstplaner dersom "det er nødvendig for å halde kontroll med at lova blir følgt". Statskog uttalte at "En aksept for utlevering av hogstplaner etter miljøinformasjonsloven vil føre til at man går langt lengre enn skogbruksloven på dette punkt."

Statskog ga i tilsvaret uttrykk for at foretaket ikke er å anse som et "offentlig organ" som definert i mil. § 5 første ledd, men som annen virksomhet som nevnt i mil. § 5 annet ledd.

På oppfordring fra sekretariatet for Klagenemnda for miljøinformasjon, presiserte og utdypet Statskog i brev av 22. april 2013 sin tidligere anførsel om at den informasjon Naturvernforbundet har krevd utlevert, kan tilbakeholdes etter miljøinformasjonsloven § 17, dersom informasjonen er å anse som miljøinformasjon.

Statskog anførte at kravet som gjelder lokalisering av planlagt avvirkning av gammel naturskog på statsgrunn i Hedmark kan avslås med hjemmel i mil. § 17 første ledd bokstav c. Statskog ga for det første uttrykk for at det er stor risiko for at foretaket vil oppnå reduserte tømmerinntekter dersom potensielle tømmerkjøpere i forkant av prisforhandlingene får tilgang til detaljerte hogstplaner, som angir hvor og hvor mye tømmer skogeier planlegger å avvirke i en bestemt periode. Statskog viste til at et sagbruk som får opplysninger om hvor mye Statskog skal avvirke i nærheten av dette, kan bruke den informasjonen for å presse ned prisen fordi Statskog påføres høyere transportkostnader ved å gå til neste sagbruk. Statskog ga for det andre uttrykk for at en offentliggjøring av hogstplanen vil ta bort forhandlingsrisikoen for små lokale skogentreprenører som konkurrerer om avvirkningsoppdrag, og på den måten påvirke mulige entreprenørers prising av oppdraget. Statskog påpekte videre at hogstplanene ikke er endelige. Planene vil, i følge Statskog, som oftest vil bli justert av entreprenørene i løpet av planperioden.

Statskog ga uttrykk for at kravet som gjelder lokalisering av allerede avvirket gammel naturskog på statsgrunn i Hedmark ikke kan avslås med hjemmel i mil. § 17 første ledd bokstav c. Statskog anførte imidlertid at foretaket ikke har anledning, ut fra foretakets databaser, å skille naturskog fra annen hogstmoden skog og allerede avvirket skog.

Naturvernforbundet kommenterte Statskogs tilsvaret av 8. april 2013 og brev av 22. april 2013 den 2. mai 2005. Naturvernforbundet gjentok her at forbundet "ikke er interessert i tømmer volum eller kroner, kun arealene som skal avvirkes rent geografisk". Naturvernforbundet krever altså ikke detaljerte hogstplaner, som angir hvor og hvor mye tømmer skogeier planlegger å avvirke i en bestemt periode.

Klagenemnda for miljøinformasjon drøftet saken på møte 27. mai 2013 uten å konkludere.

I e-post av 21. juni 2013 utdypet Statskog, etter oppfordring fra nemnda, sin tidligere anførsel om at foretaket hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på same vilkår som private og derfor ikke er omfattet av offentleglova, jf. offentleglova § 2 første ledd annet punktum.

I e-post av 18. juli 2013 gjorde sekretariatet Naturvernforbundet oppmerksom på at uttrykket "gammel naturskog" ikke er helt entydig. Sekretariatet viste til rapporten "Naturskog i Norge. Definisjoner, økologi og bruk i norsk skog- og miljøforvaltning", som Norsk institutt for skogforskning (Skogforsk) og Norsk institutt for naturforskning (NINA) utarbeidet i 2002 på oppdrag fra Landbruksdepartementet, der dette fremgår. Sekretariatet spurte om Naturvernforbundet vil anse forespørselen om miljøinformasjon for fullt ut tilfredsstillende besvart dersom Statskog utleverer informasjon om "lokalisering av skog i hogstklasse V som ble hogd i 2012 og lokalisering av skog i hogstklasse V som er planlagt hogd i 2013". Naturvernforbundet svarte på henvendelsen med å endre kravet sitt i e-post av 19. juli 2013. Sekretariatet kontaktet Naturvernforbundet 23. juli 2013 og forklarte per telefon at nemnda ikke kan behandle Naturvernforbundets nye krav om å få "oversiktskart over potensielle naturskoger, definert som hogstklasse V (fem) og bestand med skog eldre enn 120 år" fordi dette kravet ikke tidligere har vært rettet mot Statskog. Naturvernforbundet ga i denne telefonsamtalen uttrykk for at forbundet vil anse forespørselen om miljøinformasjon for tilfredsstillende besvart dersom Statskog utleverer informasjon om lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som Statskog hogde i 2012 på statsgrunn i Hedmark, herunder på de tidligere Borregaardseiendommene, og lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som er planlagt hogd i 2013 på statsgrunn i Hedmark, herunder på de tidligere Borregaardseiendommene. Naturvernforbundet bekreftet dette i e-post av 23. juli 2013.

Statskog påpekte i e-post av 7. august 2013 at Naturvernforbundet allerede 28. november 2012 fikk utlevert kart som viser lokaliseringen av hogstklasse V på Statskogs grunn i Hedmark og ga uttrykk for at det etter Statskogs syn er "en meget viktig forskjell mellom å gi informasjon om lokalisering av hogstklasse V (herunder muligens utskillelse av bestander som er eldre enn 120 år) og å gi informasjon om planlagt hogde bestand (hogstplaner)." Statskog henviste til foretakets tilsvarende av 8. april 2013 og brev av 22. april 2013 i anledning saken.

Nemndas vurdering:

Er Statskog SF et offentlig organ som definert i mil. § 5 første ledd eller en virksomhet som nevnt i mil. § 5 annet ledd?

Det følger av mil. § 19, jf. § 16 første ledd at Klagenemnda for miljøinformasjon bare har myndighet til å behandle klager over avslag på krav om miljøinformasjon rettet mot virksomheter som nevnt i mil. § 5 annet ledd. Det første spørsmålet som oppstår er derfor om Statskog er et "offentlig organ" som definert i mil. § 5 første ledd eller "annen offentlig eller privat virksomhet", som nevnt i mil. § 5 annet ledd.

I henhold til mil. § 5 første ledd omfatter begrepet "offentlig organ":

- a) ethvert forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2.
- b) rettssubjekter som utøver offentlige funksjoner eller tilbyr tjenester til allmennheten, og som er kontrollert av et organ som faller inn under bokstav a. Dette gjelder likevel ikke for aktiviteter som drives i konkurranse med private.

Offentlig kontroll foreligger når organet som faller inn under bokstav a, oppnevner mer enn halvparten av medlemmene av rettssubjektets styrende organer eller på annen måte har bestemmende innflytelse for rettssubjektet,

- c) rettssubjekter som ved lov, forskrift eller på oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a eller b, har til oppgave å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet. Dette gjelder bare for miljøinformasjon som knytter seg til disse funksjonene eller tjenestene."

Som "offentlig organ" etter mil. § 5 første ledd bokstav a, regnes altså ethvert forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2. Utgangspunktet i offentleglova er at loven blant annet gjelder for "sjølvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har ein eigardel som gir meir enn halvparten av røystene i det øvste organet i rettssubjektet", jf. offentleglova § 2 første ledd bokstav b. Statskog er et statsforetak, der eierskapet utøves av Landbruks- og matministeren. Statskog har gitt uttrykk for at foretaket likevel ikke er omfattet av offentleglova, fordi det hovedsakelig driver næring i direkte konkurranse med og på samme vilkår som private, jf. unntaksbestemmelsen i offentleglova § 2 første ledd annet punktum. Statskog har underbygget dette med å vise til St.prp. nr. 52 (1991-92) "Omorganisering av Direktoratet for statens skoger", der det på s. 5 uttales:

"Gjennomgangen av nåsituasjonen viser at størstedelen av Direktoratet for statens skoger sin virksomhet er konkurranseutsatt næringsvirksomhet. Arbeidsgruppen mener at det er grunn til å tro at omfanget av denne delen vil øke."

Antagelsen om at omfanget av konkurranseutsatt næringsvirksomhet vil øke har, i følge Statskog, slått til. Nemda legger dette til grunn. Nemnda viser til at Statskog har forretningsmessig virksomhet innenfor skogbruk, utmarksforvaltning (herunder hytteutleie og salg av jakt- og fiskekort og gjennom nettstedet www.inatur.no), energi (vann- og vindkraftprosjekter og pelletsproduksjon) og annen areal- og eiendomsforvaltning (herunder utvikling av hyttefelt, kjøp og salg av eiendom og utleie av festetomter). Dette fremstår – i hvert fall i hovedsak – som virksomhet som drives "i direkte konkurranse med og på same vilkår som private". Skogbruk er det viktigste forretningsområdet til Statskog. I tillegg til den forretningsmessige virksomheten utfører Statskog SF forvaltningsoppgaver for staten. Disse oppgavene utføres i henhold til statsallmenningsloven og fjellova, delegert myndighet og oppdrag fra Landbruks- og matdepartementet og Miljøverndepartementet. Statskog har opplyst at 87 prosent av foretakets løpende inntekter i dag skriver seg fra konkurranseutsatt næringsvirksomhet, mens bare 13 prosent skriver seg fra de forvaltningsoppgavene foretaket i dag utøver. Også målt i tids- og ressursbruk utgjør konkurranseutsatt næringsvirksomhet "de langt største delene av Statskogs virksomhet", i følge Statskog.

Nemnda legger etter dette til grunn at Statskog ikke er et "forvaltningsorgan som er omfattet av offentleglova § 2", som nevnt i mil. § 5 første ledd bokstav a.

Fordi Statskog utfører noen forvaltningsoppgaver for staten og er heleid av staten ved Landbruks- og matdepartementet, skal foretaket som utgangspunkt anses som et "offentlig organ" i henhold til mil. § 5 første ledd bokstav b. Dette gjelder imidlertid ikke for aktiviteter Statskog driver i konkurranse med private. Statskog har opplyst at all aktivitet innenfor virksomhetsområdet skog drives i konkurranse med private. Skogsdriften faller derfor utenfor mil. § 5 første ledd bokstav b.

Skogsdriften faller også utenfor mil. § 5 første ledd bokstav c i og med at den ikke knytter seg til Statskogs forvaltningsoppgaver.

Nemnda legger etter dette, i likhet med partene, til grunn at Statskog, i egenskap av skogbruker, ikke er et "offentlig organ" som definert i mil. § 5 første ledd. Dette innebærer at allmennhetens rett til miljøinformasjon om skogsdriften reguleres av reglene i mil. kapittel 4, som gjelder miljøinformasjon om virksomhet, og at klagenemnda for miljøinformasjon er rett myndighet i denne saken.

Er informasjonen som Naturvernforbundet krever "miljøinformasjon" om forhold ved Statskogs virksomhet "som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet"?

Nemnda vil nå gå over til å behandle spørsmålet om informasjonen Naturvernforbundet krever er "miljøinformasjon" om forhold ved Statskogs virksomhet "som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", jf. mil. § 16 første ledd.

Det er grunn til å påpeke at nemnda tidligere har behandlet flere saker der klager har krevd nærmere angitt informasjon om skogeiendommer og forvaltningen av disse. Foruten Løvenskiold-saken, som begge parter har vist til, har nemnda særlig sett hen til sak 2006/6 (mot Ulvig Kiær AS), der nemndas flertall kom til at Ulvig Kiær AS pliktet å gi innsyn i selskapets hogstplaner for en konkret skogeiendom.

At informasjon om forekomsten og plasseringen av skog i hogstklasse V og skog med bestandsalder over 120 år er miljøinformasjon som definert i mil. § 2 første ledd, kan ikke være tvilsomt. Nemnda viser til at det av forarbeidene til loven fremgår at "kartfestet informasjon om forekomst av forurenset grunn, områder av særlig verdi for biologisk mangfold eller grensene for verneområder" er miljøinformasjon, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 70 (punkt 9.3.6) og 208 (merknadene til mil. § 2). Nemnda viser også til at Høyesterett i Løvenskiold-dommen uttalte:

"Jeg finner det på denne bakgrunn klart at forekomsten og plasseringen av skogområder med spesielt arts mangfold eller med andre særlige miljøkvaliteter går inn under begrepet miljøinformasjon. Som jeg vil komme tilbake til, er bestanden av gammel skog av sentral betydning for slike verdier." (premiss 33)

Statskog har ikke bestridt dette. Foretaket har imidlertid anført at skogeiernes hogstplan ikke er miljøinformasjon.

Begrepet "miljøinformasjon" er definert i mil. § 2. Her fremgår det at begrepet omfatter "faktiske opplysninger og vurderinger om (...) faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet". Hogst er et fysisk inngrep som påvirker naturmiljøet direkte. Dette tilsier at informasjon om hvor Statskog har avvirket og planlegger å avvirke skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år er miljøinformasjon i henhold til mil. § 2 første ledd bokstav b første strekpunkt. Etter nemndas syn ligger informasjonen om lokalisering av gammel skog som er hogde eller planlagt hogd sågar i kjerneområdet av hva som er miljøinformasjon.

Dette harmonerer godt med nemndsflertallets vurdering i sak 2006/6 (mot Ulvig Kiær AS). Flertallet uttalte blant annet:

"Hogstplaner er virksomhetens planer for gjennomføring av hogst på avgrenset sted og omfatter valg av hogstkvantum, hogstform, foryngelsesmetode, kjøreveger og miljøhensyn mm. Levende Skog oppstiller ikke krav om hogstplaner. Men de fleste større skogeiere har på eget grunnlag etablert rutiner med hogstplaner som en viktig del av sin kommersielle virksomhetsplanlegging. (...) Dersom hogstplaner foreligger, vil disse kunne gi viktig kunnskap om miljøforhold. Selve hogsten vil ha betydning for miljøforholdene og kunnskap om hogstplaner kan derfor være avgjørende for å ivareta de hensyn miljøinformasjonsloven bygger på."

Nemnda finner grunn til å understreke nærværende sak skiller seg fra Ulvik Kiær-saken ved at klager ikke krever innsyn i hogstplanene i sin helhet. Naturvernforbundet har presisert at de bare krever å få informasjon om lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som enten er planlagt avvirket i 2013 eller som ble avvirket i 2012.

Etter mil. § 16 første ledd er allmennhetens rett til miljøinformasjon fra virksomhet begrenset til informasjon om "forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Den informasjonen allmennheten har rett til å kreve etter mil. § 16 sammenfaller med den informasjonen virksomheten plikter å ha etter mil. § 9. Det neste spørsmålet som oppstår er derfor om planlagt avvirkning av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år på statsgrunn i Hedmark i 2013 og allerede gjennomført avvirkning av slik skog i 2012 "kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", slik at Statskog plikter ha denne informasjonen og Naturvernforbundet har rett til å kreve informasjonen.

I vurderingen av dette spørsmålet, vil nemnda ta utgangspunkt i Løvenskiold-dommen, der Høyesterett kom til at Løvenskiold pliktet å utlevere detaljkart omfattende alle skogarealer med bestandsalder over 120 år og skogsarealer i hogstklasse V. I denne dommen uttalte Høyesterett blant annet:

"Reelt sett er det klart at det som kreves, er en oversikt over fleraldret skog med innslag av eldre trær, ofte kalt gammelskog eller "eventyrskog". (premiss 33).

"Som lagmannsretten har pekt på, vil hogst av gammel skog kunne ha en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet ved at livsgrunnlaget for enkeltarter svekkes." (premiss 40)

Høyesterett viste til merknadene til miljøinformasjonsloven § 9 i Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) side 226, hvor det heter:

"Virkninger på naturressurser og biologisk mangfold kan i prinsippet forårsakes av enhver virksomhet, i ulik grad. I forhold til kriteriet «ikke ubetydelig miljøpåvirkning» er det særlig viktig å ha kunnskap om hvorvidt virksomheten kan berøre truede eller sårbare arter, leveområder for truede arter, andre områder av særlig verdi for det biologiske mangfold, eller vernede områder. Andre viktige forhold er driftens omfang og driftsmåter og deres påvirkning på naturgrunnlaget." (premiss 40)

Høyesterett viste også til at professor Sigmund Hågvar ved Institutt for naturforvaltning i en skriftlig forklaring for retten hadde uttalt:

"Bevaring av partier med gammelskog har stor betydning for å ta vare på et rikt artsmangfold i skoglandskapet. Jo eldre et skogbestand blir, jo viktigere blir bestandet

for spesialiserte arter som er knyttet til gamle, levende trær eller til døde trær i ulike stadier av nedbrytning. Presis kunnskap om hvor de eldste bestandene befinner seg på en gitt skogseiendom er sentral med sikte på langsiktig ivaretagelse av det biologiske mangfoldet." (premiss 47)

Som sitatene viser kan hogst av skogarealer med bestandsalder over 120 år og skogsarealer i hogstklasse V "medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Informasjonen som Naturvernforbundet krever er derfor "miljøinformasjon" om forhold ved Statskogs virksomhet "som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet", jf. mil. § 16 første ledd.

Kan kravet om miljøinformasjon avslås etter mil. § 17 første ledd bokstav c?

Statskog anfører at foretaket kan avslå den delen av kravet som knytter seg til planlagt avvirkning med hjemmel i mil. § 17 første ledd c. Etter denne bestemmelsen kan krav om miljøinformasjon avslås dersom

"informasjonen som etterspørres angår tekniske innretninger og fremgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår."

Det kan uten videre slås fast at informasjon om planlagt avvirkning gjelder Statskogs "drifts- eller forretningsforhold". Spørsmålet som gjenstår er om det vil være av konkurransemessig betydning for Statskog å hemmeligholde opplysningene som Naturvernforbundet krever utlevert.

Klagenemnda har i tidligere praksis lagt til grunn at en påstand om å avslå et krav om miljøinformasjon med hjemmel i mil. § 17 første ledd bokstav c må være grunnlagt, og at behovet må være godtgjort av den som krever hemmelighold, jf. nemndas vedtak i sak nr. 2004/18, 2005/10 og 2007/11.

Statskog har redegjort for foretakets syn på behovet for hemmelighold i brev av 22. april 2013. Den innledende teksten i brevet viser at Statskog er oppmerksom på at Naturvernforbundets krav er avgrenset til å gjelde lokalisering av planlagt avvirkning av gammel skog på statsgrunn i Hedmark. I den videre argumentasjonen synes Statskog likevel å forutsette at forbundet krever tilgang til det foretaket betegner som "detaljerte hogstplaner", som angir hvor og hvor mye tømmer skogeier planlegger å avvirke i en bestemt periode.

Statskog fremholder at det som påvirker prisen skogeier oppnår for sagtømmeret er "driftsnetto levert til veg, og avstand til industritomt". Statskog uttaler blant annet:

"Hvis et sagbruk får opplysninger om *hvor mye* Statskog skal avvirke i nærheten av dette sagbruket, vil sagbruket kunne bruke den informasjonen til sin fordel for å presse ned prisen. (...) For Statskog er det ikke så lett å gå til neste sagbruk da dette vil ligge lengre unna, og transportkostnadene blir høyere. Statskog vil ha spilt ut sitt forhandlingskort ved å offentliggjøre *hvor mye* som skal hogges i det aktuelle området i nærheten av det aktuelle sagbruket.

I dag er situasjonen at Statskog kun gir potensielle tømmerkjøpere informasjon om volum og en gjennomsnittlig transportavstand til vei. Ved å beholde situasjonen slik som den er i dag (...) kan skogeier forhandle med sagbruket/industrien, og ut fra de priser som tilbys vurdere hvor mye, og hvor det skal avvirkes. Dersom skogeier blir

pålagt å gi mer detaljert informasjon om *hvor mye, og hvor* det skal avvirkes, eliminerer sagbruket/industrien forhandlingsrisikoen" (nemndas utheving).

Statskog påpeker videre at de bruker entreprenører til all hogst på egne eiendommer, og uttaler:

"I Hedmark er det mange små lokale skogsentreprenører som konkurrerer om disse oppdragene til våre driftsselskaper. En offentliggjøring av hogstplanene vil ta bort forhandlingsrisikoen også for disse og driftsselskapene vil risikere at deres fortjeneste blir lavere, som igjen betyr en lavere fortjeneste til Statskog."

Oppsummert hevder Statskog at det er stor risiko for at Statskog vil lide et økonomisk tap eller oppnå redusert gevinst dersom potensielle tømmerkjøpere og skogsentreprenører får tilgang til "detaljerte hogstplaner". Nemnda trenger ikke å ta stilling til om dette stemmer. Nemnda viser til at Naturvernforbundet ikke krever å få utlevert "detaljerte hogstplaner", men bare lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som er planlagt hogd i 2013. Statskog står dermed fritt til å oppfylle Naturvernforbundets krav uten å oppgi hvor mye tømmer de forventer å ta ut fra de enkelte områder og totalt i Hedmark i 2013.

Nemnda kan ikke se at Statskog har sannsynliggjort at det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde informasjon om hvor i Hedmark foretaket har planlagt å avvirke gammel skog i 2013. Dette må være tilstrekkelig til å kunne konkludere med at informasjonen ikke kan holdes tilbake med hjemmel i mil. § 17 første ledd bokstav c. Nemnda viser til Høyesteretts vurdering i Løvenskiold-saken, der retten uttalte:

"Løvenskiolds skogsjef Rolf Hatlinghus har i sin skriftlige forklaring for Høyesterett vist til at kunnskap om skogens tømmerressurser er forretningssensitiv informasjon, ikke minst kunnskap om hvor den avvirkbare skogen befinner seg. Transportavstander kan påvirke prisene, og vokstedets høyde over havet kan påvirke kvaliteten for visse type produksjoner, og dermed interessen for kjøp. Denne argumentasjonen fremstår som nokså teoretisk. Opplysningen er ikke underbygget med konkrete økonomiske data, og jeg kan, som lagmannsretten, ikke se at det er godtgjort at offentliggjøring av opplysningene i seg selv vil få konkurransemessig betydning for Løvenskiold." (premiss 51)

Nemnda påpeker videre at virksomhetens behov for å kunne hemmeligholde bestemte opplysninger skal veies opp mot allmennhetens interesse i opplysningene. Dette fremgår direkte av forarbeidene til miljøinformasjonsloven, hvor det heter:

"Hvilke opplysninger som omfattes av taushetsplikten, vil bero på om virksomhetens behov for hemmelighold er mer eller mindre beskyttelsesverdig og i hvilken grad allmenne hensyn tilsier at opplysningen må kunne utleveres. Kjerneområdet for taushetsplikt etter bestemmelsen vil ut fra dette være opplysninger om produksjonsmetoder og produktutvikling og lignende som konkurrenter kan bruke på tilsvarende måte i egen virksomhet", jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 162 (punkt 14.11.5.3).

Bestemmelsen i mil. § 17 første ledd bokstav c er ment å ha samme anvendelsesområdet som den tilsvarende bestemmelsen forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2, jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002) s. 249. Etter forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2 er det ikke kurant å kreve hemmelighold utenfor kjerneområdet for taushetsplikten. Dette er reflektert i Justis- og politidepartementets "Rettleiar til offentleglova", der det heter:

"Opplysningar som kan skade konkurranseevna til verksemda på andre måtar enn ved at andre brukar opplysningane i deira eiga verksemd, kan etter omstenda óg vere underlagde teieplikt. Det skal likevel ein del til for at ein vil seie at det gjeld teieplikt for slike opplysningar. Utgangspunktet vil vere at det ikkje gjer det." ("Rettleiar til offentleglova" punkt 6.2.4 s. 86)

Nemnda finner på denne bakgrunn grunn til å påpeke at Naturvernforbunds arbeid med å søke å påvirke forvaltningen av skogsområder, trolig vil bli betydelig vanskeliggjort dersom forbundet ikke får tilgang til informasjon om hvor skogeiere i nær fremtid planlegger å avvirke skog med potensielt store naturverdier. Uten slik informasjon vil det være vanskelig for forbundet å prioritere sin innsats. Allmenne hensyn taler for at opplysningene må kunne utleveres.

Andre anførsler

Statskog har anført at hogstplanene som oftest vil bli justert av entreprenørene i løpet av planperioden. Nemnda kan ikke se at det forhold at hogstplanene ikke er endelige kan være til hinder for at Statskog opplyser om hvor foretaket i utgangspunktet har planlagt å avvirke gammel skog. Dette er i tråd med nemndas uttalelse i Ulvig Kiær-saken, der flertallet under henvisning til skogbruksloven § 11 om meldeplikt uttalte:

"Bestemmelsen forutsetter at hogstplaner, selv om disse etter omstendighetene løpende blir revidert, er et styringsverktøy som er egnet til å gi opplysninger om fremtidig hugging. Det vil derfor ikke gi sammenheng i regelverket om klager ikke skal kunne kreve opplysninger om hogstplaner etter miljøinformasjonslovens bestemmelser."

Konklusjon

Statskog har ikke oppfylt sin informasjonsplikt etter miljøinformasjonsloven § 16.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Statskog SF må innen en måned fra vedtaket er mottatt gi Naturvernforbundet i Hedmark informasjon om:

- 1. lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som Statskog har hogd i 2012 eller hittil i 2013 på statsgrunn i Hedmark – herunder på de tidligere Borregaardseiendommene**
- 2. lokalisering av skog i hogstklasse V og skog eldre enn 120 år som er planlagt hogd i 2013 på statsgrunn i Hedmark – herunder på de tidligere Borregaardseiendommene**

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Twist om plikter og rettigheter etter miljøinformasjonsloven kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål. Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Vedtaket er avsagt etter diskusjon på møtet 27. mai 2013 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Oslo, 22. august 2013

Hans Chr. Bugge

Morten Hugo Berger

Andreas Pihlstrøm

Espen Heggedal

Torgrim Fjellstad

Ina Lindahl Nyrud